CLAUS C. SCHNORRENBERGER | BEATE SCHNORRENBERGER

Diagnozowanie z języka

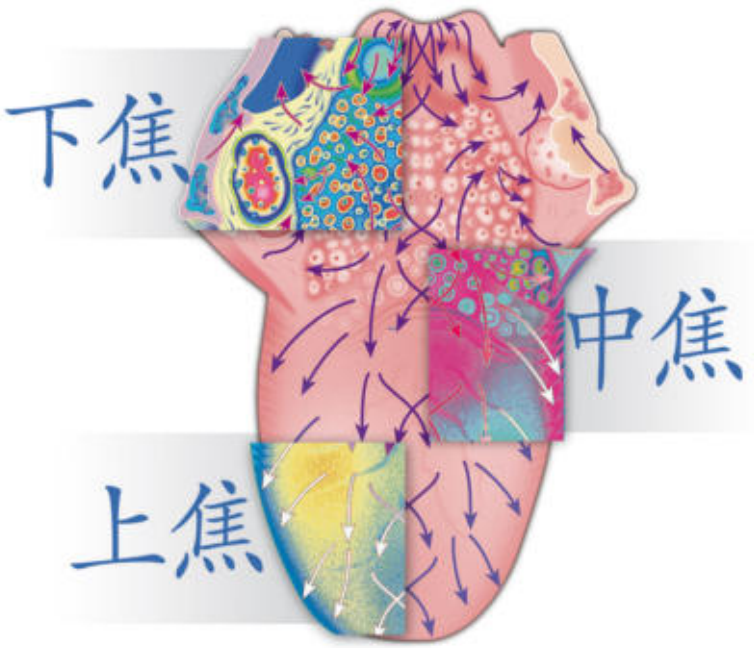

Praktyczne wskazówki dotyczące leczenia akupunkturą, ziołami i dietą

GALAKTYKA

Diagnozowanie z języka

Praktyczne wskazówki dotyczące leczenia akupunkturą, ziołami i dietą

lek. med. Claus C. Schnorrenberger

profesor honorowy Uniwersytetu
Medycznego w Taichungu na Tajwanie,
prezes Zarządu Międzynarodowej
Akademii Medycyny Chińskiej Lifu w Bazylei

Beate Schnorrenberger

specjalista medycyny chińskiej, naturoterapeuta,
specjalista chemii żywności,
prywatna praktyka terapeutyczna,
Berlin

GALAKTYKA

Tytuł wydania niemieckiego:
Taschenatlas Zungendiagnostik, 2/e

© 2007 Hippokrates Verlag in MVS Medizinverlage Stuttgart GmbH & Co-KG, Niemcy

Wydanie polskie powstało na bazie wydania w języku angielskim pt. *Pocket Atlas of Tongue Diagnosis, 2/e* opublikowanego przez Georg Thieme Verlag, Stuttgart, Niemcy, © 2011

All rights reserved.

© Copyright for the Polish edition by Galaktyka Sp. z o.o., Łódź 2012
90-644 Łódź, ul. Żeligowskiego 35/37
tel. +42 639 50 18, 639 50 19,
tel./fax 639 50 17
e-mail: info@galaktyka.com.pl;
sekretariat@galaktyka.com.pl
www.galaktyka.com.pl

ISBN: 978-83-7579-219-5
Wydanie I, dodruk 2014

Przekład: *Agnieszka Krzemińska*
Redakcja naukowa: *Adam Kowalski*
Redaktor prowadzący: *Marek Janiak*
Redakcja językowa: *Joanna Barańska*
Korekta: *Monika Ulatowska*
Redakcja tech.: *Małgorzata Kryszkowska*
Projekt okładki: *Artur Nowakowski*
DTP: *Garamond*
Druk i oprawa: *BZGRAF S.A.*

Wszelkie prawa zastrzeżone. Bez pisemnej zgody Wydawcy żadna z części tej książki nie może być tłumaczona na inne języki, publikowana, przedrukowywana, powielana, reprodukowana ani przetwarzana z zastosowaniem jakichkolwiek środków elektronicznych, mechanicznych, fotokopiarskich, nagrywających i innych.

Medycyna jest dziedziną, która nieustannie się rozwija. Badania naukowe i doświadczenie kliniczne przyczyniają się do ciągłego poszerzania wiedzy, szczególnie w zakresie prawidłowego leczenia. Autorzy i wydawcy książki dołożyli wszelkich starań, by zagwarantować czytelnikowi, iż zalecane w niej leki czy ich dawki są zgodne ze stanem wiedzy obowiązującym w czasie przygotowywania książki do druku.

Niemniej jednak autorzy i wydawcy nie biorą na siebie odpowiedzialności za sposób stosowania i dawkowanie opisanych środków przez czytelnika. Każda osoba decydująca się na użycie leku powinna zapoznać się z ulotką informacyjną załączoną przez producenta. Ponadto należy skonsultować wybór i dawkowanie leku z terapeutą, zwłaszcza gdy istnieją przeciwwskazania do stosowania leku oraz jeśli informacje na ulotce różnią się od zamieszczonych w niniejszej książce. Tego rodzaju weryfikacja jest szczególnie ważna w odniesieniu do środków, które są rzadko stosowane lub są nowością na rynku. Całkowitą odpowiedzialność za stosowanie i dawkowanie leków ponosi zatem użytkownik. Autorzy i wydawcy zwracają się z prośbą do czytelników o informowanie o dostrzeżonych w tekście rozbieżnościach lub nieścisłościach. Jeśli w niniejszym wydaniu po opublikowaniu zostaną znalezione błędy, na stronie internetowej www.galaktyka.com.pl zostanie zamieszczona errata.

Niektóre nazwy, leki patentowe i receptury wymieniane w książce są zarejestrowanymi znakami towarowymi lub nazwami własnymi, nawet jeśli nie zawsze zostało to odnotowane w tekście. Dlatego też pojawienie się danej nazwy bez wskazania, iż jest to nazwa własna, nie wynika z intencji wydawcy, by przedstawić ją jako własność publiczną.

Przedmowa do wydania drugiego

Doświadczenie kliniczne zebrane w ciągu ostatnich lat utwierdza nas w przekonaniu, iż diagnozowanie z języka jest jednym z najważniejszych elementów diagnostyki w medycynie chińskiej. Obserwacje, które poczyniliśmy, są dowodem na to, że ocena stanu zdrowia na podstawie języka stanowi cenne uzupełnienie uznanych metod diagnostycznych medycyny akademickiej. Diagnoza z języka pozwala na potwierdzenie obrazu klinicznego uzyskanego innymi metodami oraz umożliwia lekarzowi holistyczne podejście do pacjenta.

To zdumiewające, jak dokładnie język odzwierciedla stan narządów wewnętrznych oraz zmiany zachodzące w nich pod wpływem czynników fizjologicznych i patologicznych. Diagnoza z języka dokonuje się w relacji między terapeutą a pacjentem, która od tysięcy lat stanowi oś sztuki leczenia. Należy jednak pamiętać, że diagnoza ta koncentruje się na pacjencie jako jednostce. Uwzględniając metody diagnostyczne medycyny akademickiej, terapeuta może postawić całościową diagnozę i na jej podstawie ustalić właściwą strategię leczenia.

Sukces pierwszej angielskiej edycji *Diagnozowania z języka* i życzliwe jej przyjęcie na międzynarodowym rynku czytelniczym dowodzą olbrzymiego zapotrzebowania na taką książkę. Drugie wydanie zostało poprawione i uaktualnione, dotyczy to zarówno tekstu, jak i ilustracji; uatrakcyjniono ponadto szatę graficzną.

Claus C. Schnorrenberger
Beate Schnorrenberger

Spis treści

Wstęp 1

1. Wprowadzenie i uwagi wstępne 2

Wprowadzenie 2

Przegląd treści ośmiu rozdziałów i załączników 2

Język odzwierciedla wszystkie podstawowe zjawiska opisane w medycynie chińskiej 3

Zebranie i opracowanie dokumentacji 4

Znaczenie języka dla człowieka i ludzkości 4

Współczesne badania nad diagnozą z języka 5

Prawidłowy wygląd języka 5

Interpretacja prawidłowego języka 5

Zmiany w wyglądzie języka 5

Zmiany dotyczące ciała języka 5

Zmiany w nalocie języka 7

Podsumowanie: diagnoza z języka z perspektywy nauki 8

Podstawy 11

2. Historia i naukowe podstawy diagnozowania z języka 12

Historia diagnozowania z języka 12

Związek między językiem, przebiegiem meridianów (*jing mai*) i narządami wewnętrznymi (*zang fu*) 12

Podstawowe wiadomości z anatomii i fizjologii 19

Struktura języka 19

Brodawki językowe 19

Mięśnie języka 20

Fizjologia mięśni języka 21

Dodatkowe elementy budowy języka 22

Tętnice w ciele języka 22

Żyły języka 22

Naczynia limfatyczne języka 22

Nerwy języka 23

Szlaki smakowe, zmysł smaku, percepcja bólu 24

Gruczoły ślinowe i ślina 25

Dno jamy ustnej i dolna powierzchnia języka 26

Rozwój języka u zarodka 26

Funkcjonalne związki pomiędzy elementami struktury języka 27

Ilustracje struktur anatomicznych języka 28

Metodologia diagnozowania z języka 45

3. Technika badania języka 46

4. Procedura badania języka 47

Ciało języka 50

Kolor ciała języka 50

Kształt ciała języka 55

Rodzaje języka ze względu na kształt 55

Struktura języka 63

Rodzaje języka ze względu na strukturę ciała języka 63

Nalot na języku 68

Kolor nalotu 68

Właściwości i konsystencja nalotu na języku 73

Podsumowanie 81

Część kliniczna 83

5. Zastosowanie kliniczne 84

Uwagi wstępne 84

Wyjaśnienie 85

Język blady 86

Język czerwony 88

Język ciemnoczerwony 92

Język niebieskawozielony i język purpurowy 94
Język pomarszczony, o nierównej powierzchni 98
Język miękki, giętki....100
Język obrzmiały....102
Język obrzmiały i czerwony....104
Język cienki i mały 106
Język ciemnoczerwony, cienki i mały....108
Język popękany 110
Język z odciskami zębów 112
Język ziarnisty, pokryty czerwonymi brodawkami ziarnistymi 114
Język słaby, wiotki 124
Język twardy, sztywny 126
Język zbaczający, ukośny 130
Język drżący....132
Język krótki lub zmniejszony....134
Język niespokojny, nadmiernie wysuwający się 138
Biały nalot....140
Żółty nalot 146
Nalot popielatoszary lub czarny....150
Cienki nalot 154
Gruby nalot 156
Nalot wilgotny....158
Język bardzo wilgotny, ociekający....160
Nalot suchy....162
Nalot luźno przylegający....166
Nalot lepki 168
Język z obszarami bez nalotu („język geograficzny") 170
Brakujący nalot 176
Ubytki nalotu i czarny nalot....178
Ubytki nalotu i biały nalot....182
Cienki biały nalot....184
Ubytki nalotu i czerwone ciało języka 186
Czerwony, suchy język....188
Język amorficzny (bezkształtny)....190
Wygląd języka wskazujący na patologię 192
6. Typowe zmiany wyglądu języka z perspektywy diagnostyki różnicowej wzorców patologii (*bian zheng*) 203
7. Przewidywanie przebiegu choroby na podstawie diagnozy z języka....229
Przypadek 1: Wirusowe zapalenie wątroby typu nie-A, nie-B, które nie zagraża życiu pacjenta....230
Przypadek 2: Oporny na leczenie, przewlekły ból w dolnej części pleców....234
Przypadek 3: Nadmierne krwawienia menstruacyjne i krwotoki menstruacyjne....236
Przypadek 4: Porażenie połowicze po wylewie krwi do mózgu....238
8. Diagnoza z języka w różnicowaniu wzorców patologii u pacjentów z bólem głowy 241
Studium kliniczne 14 przypadków 241
Przypadek 1 242
Przypadek 2 244
Przypadek 3 246
Przypadek 4 248
Przypadek 5 250
Przypadek 6 252
Przypadek 7 254
Przypadek 8 256
Przypadek 9 258
Przypadek 10 260
Przypadek 11 262
Przypadek 12 264
Przypadek 13 266
Przypadek 14 268

Dodatki.... 271
Bibliografia 272
Źródła ilustracji....274

Klasyfikacja produktów spożywczych według Pięciu Elementów 275
Produkty z Elementu Drzewa 275
Produkty z Elementu Ognia 276
Produkty z Elementu Ziemi 277
Produkty z Elementu Metalu 279
Produkty z Elementu Wody 280

Grupy ziół w chińskiej *Materia Medica* ...281
Klasyczny podział na 21 grup ziół 281
Lista ziół w chińskiej *Materia Medica* 283
Alfabetyczny spis ziół chińskiej *Materia Medica* 284

Indeks 292

Rozdział 4

Procedura badania języka

Podstawową metodą każdego badania lekarskiego jest rozróżnianie zjawisk o przeciwnym charakterze. W medycynie chińskiej takie postępowanie nazywane jest *bian zheng*, co oznacza różnicowanie wykluczających się objawów. Jest to chiński wariant słynnej zasady sprzeczności, która w nauce zachodniej została sformułowana przez takich greckich filozofów, jak Heraklit, Parmenides, Platon i Arystoteles.

Podczas badania języka lekarz musi umieć różnicować zmiany stanu zarówno ciała języka, jak i nalotu. Ważna jest też struktura języka. Ciało języka jest zbudowane z mięśni, tętnic i żył, naczyń limfatycznych, gruczołów ślinowych oraz drobnych naczyń krwionośnych (kapilar). Nalot stanowi najwyżej położoną warstwę języka. Zazwyczaj język wygląda na miękki i delikatny, porusza się swobodnie i bez trudu. Jest lekko czerwony, nieco wilgotny oraz pokryty cienką warstwą białego nalotu. Taki wygląd języka w medycynie chińskiej określa się jako normalny; prawidłowy język ma „lekko czerwony kolor i cienki biały nalot" (ryc. 18).

Obraz języka zmienia się w zależności od pory roku i czynników klimatycznych. Latem, na skutek działania gorąca, nalot staje się zazwyczaj nieco grubszy lub żółty. Jesienią jest on cienki, biały i lekko suchy. Lekarz musi być świadom tych naturalnych sezonowych zmian i nie mylić ich z patologicznymi zmianami wyglądu języka.

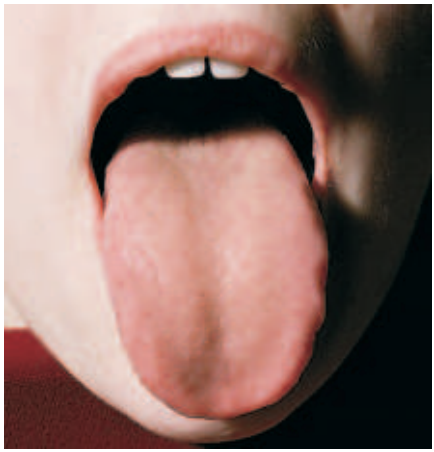

Ryc. 18

W przypadku choroby należy odróżnić zmiany w wyglądzie ciała języka od zmian nalotu. Zmiany ciała języka mogą obejmować zwartość jego struktury, kolor i kształt. Odzwierciedlają one przede wszystkim siłę lub słabość przepływu krwi w tętnicach i żyłach (*xue qi*), zwiększone lub zmniejszone ciśnienie w kapilarach i naczyniach limfatycznych, zmniejszone zagęszczenie białek osocza itp. W medycynie chińskiej odnosi się to do stanu niedoboru lub nadmiaru w *jing mai* – meridianach narządów pełnych i pustych, przebiegających w głębi organizmu. Nalot na języku może zmienić się pod względem kształtu, koloru i struktury. Na tej podstawie można ustalić, czy choroba jest powierzchowna, czy wniknęła w głębokie warstwy organizmu. Zmiany w nalocie odzwierciedla-

ją też potencjał prawidłowego *qi* organizmu pacjenta (*zheng*) i siłę zewnętrznego czynnika chorobotwórczego, który go zaatakował (*xie*).

Według medycyny chińskiej na języku wyróżnia się cztery strefy:
- czubek języka,
- centralny obszar języka,
- korzeń lub nasadę języka,
- brzegi, czyli boczne skraje języka.

Związek między obszarami zmian występujących na języku a zaburzeniami poszczególnych narządów wewnętrznych jest następujący:
- choroby **serca** i **płuc** można wykryć na podstawie stanu czubka języka,
- środkowy obszar na języku odzwierciedla zaburzenia **śledziony** i **żołądka**,
- korzeń języka odpowiada **nerkom**, **pęcherzowi moczowemu** i **jelitom**,
- brzegi języka odzwierciedlają stan **wątroby** i **pęcherzyka żółciowego**.

Jeśli metodę podziału języka na strefy zastosujemy do potrójnego ogrzewacza, to:
- czubek języka odpowiada górnemu ogrzewaczowi,
- środkowy obszar na języku odzwierciedla stan środkowego ogrzewacza,
- obszar na korzeniu języka odpowiada dolnemu ogrzewaczowi.

Zgodnie z tym podziałem lekarz medycyny chińskiej może diagnozować zaburzenia związane z poszczególnymi narządami wewnętrznymi (ryc. 19).

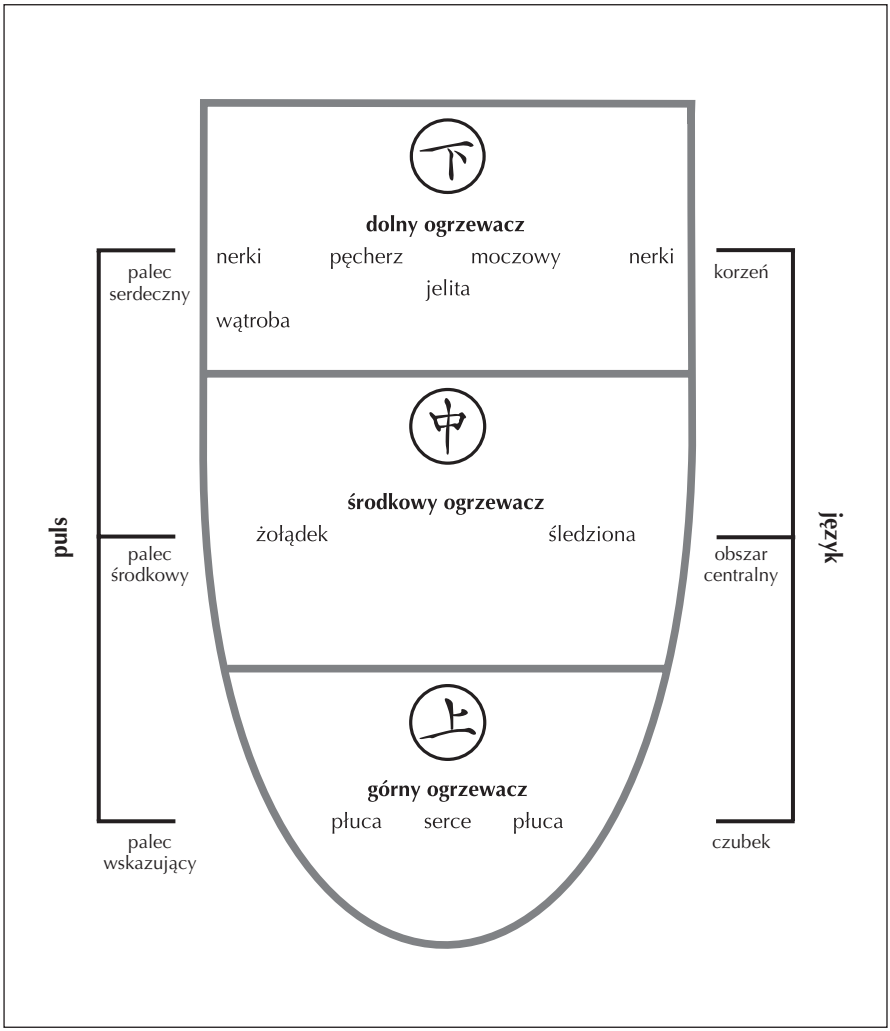

Ryc. 19. Związek między językiem i trzema ogrzewaczami

Przypadek 3 (ryc. 136)

Pacjentka od wielu lat cierpiała na rozstrzenie oskrzeli z częstymi napadami bronchitu oraz przewlekły kaszel. Owrzodzenie widoczne na języku w obszarze górnego ogrzewacza odzwierciedla stan zapalny w oskrzelach i płucach. Medycyna konwencjonalna pomogła jej tylko w niewielkim stopniu, natomiast seria zabiegów akupunktury przyczyniła się do znacznej poprawy stanu pacjentki. Infekcje oskrzeli ustąpiły, dzięki czemu kobieta jest w stanie pracować i prowadzić normalne życie.

Strategia leczenia zgodna z rozpoznanym wzorcem patologii

Wzmocnić górny ogrzewacz (płuca), przekształcić śluz, wzmocnić energię ochronną organizmu (*wei qi*).

Punkty *Chen Chiu*

- **Pł-1, Pł-5, Pł-7**
- **Ż-36, Ż-40**
- **PM-12, PM-13, PM-20, PM-23**
- **Ren-6**

Zioła chińskie (receptura)

Ephedra sinica, Atractylodes macrocephala, Paeonia lactiflora, Carthamus tinctorius, Zingiber officinale, Astragalus membranaceus, Pinellia ternata, Glycyrrhiza uralensis.

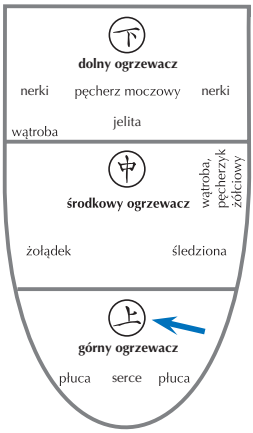

Ryc. 136

Zalecenia żywieniowe

✗ Niewskazane

Osuszające produkty z Elementu Ognia (kawa, alkohol, czerwone wino).

✓ Zalecane

Produkty z Elementu Metalu, które otwierają powierzchnię i przekształcają śluz (np. cebula, chrzan, gorczyca), zioła ogrzewające narządy wewnętrzne i wzmacniające energię ochronną (np. cynamon, imbir, koper włoski).

Kolor i struktura ciała języka jako istotne cechy diagnostyczne – w tym przypadku liczne pęknięcia współwystępują z ciemnoczerwonym kolorem całego języka

Przypadek 4a (ryc. 137)

Młoda kobieta, której język widać na zdjęciu, ma silną alergię na pyłki, sierść zwierzęcą i pewne rodzaje pożywienia. Według medycyny chińskiej cierpi na niedobór *yin* z wewnętrznym ogniem (por. ryc. 138).

Strategia leczenia zgodna z rozpoznanym wzorcem patologii

Odżywić *yin*, przytłumić wewnętrzny ogień, wzmocnić energię ochronną (*wei qi*).

Punkty *Chen Chiu*

- **JG-4, JG-11, JG-20**
- **PM-15, PM-20, PM-21, PM-23**
- **N-3**
- **Śl-6**
- **Ren-4, Ren-12**

Zioła chińskie (receptura)

Paeonia lactiflora, Poria cocos, Zingiber officinale, Rehmannia glutinosa, Glycyrrhiza uralensis.

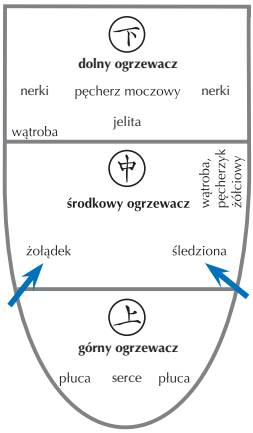

Ryc. 137

Zalecenia żywieniowe

✗ Niewskazane

Wykluczyć z diety produkty, które wywołują reakcję alergiczną lub nietolerancję pokarmową. Unikać pożywienia o smaku pikantnym, ponieważ nasila ogień (będący przyczyną alergii), oraz metod przyrządzania pokarmu potęgujących zimno, niedozwolone są np. produkty mrożone. Zrezygnować z produktów zbyt silnie stymulujących wewnętrzny ogień.

✓ Zalecane

Produkty o naturze ciepłej ze wszystkich Pięciu Elementów, zwłaszcza imbir, cynamon, koper włoski i inne produkty z grupy 10 (por. *Materia Medica*, s. 281); szparagi w celu odżywienia *yin*, produkty z Elementu Ziemi, które wzmacniają środkowy ogrzewacz.

Jeśli zaburzenie wynika z konstytucji, poprawa w wyglądzie języka będzie następowała bardzo powoli (ryc. 137).

Przypadek 4b (ryc. 138)

Już po pierwszym zabiegu akupunktury zelżały takie objawy alergii, jak katar, zapalenie spojówek, mdłości oraz wymioty po posiłku. Po kolejnych czterech zabiegach pacjentka nie skarżyła się już na żadne dolegliwości. Jednak terapia taka musi być powtarzana co roku, ponieważ leczenia wymaga ogólnie cały organizm.

Strategia leczenia zgodna z rozpoznanym wzorcem patologii

Odżywić *yin*, przytłumić wewnętrzny ogień, wzmocnić energię ochronną organizmu (*wei qi*).

Punkty *Chen Chiu*

- **JG-4, JG-11, JG-20**
- **PM-15, PM-20, PM-21, PM-23**
- **N-3**
- **Śl-6**
- **Ren-4, Ren-12**

Zioła chińskie (receptura)

Paeonia lactiflora, Poria cocos, Zingiber officinale, Rehmannia glutinosa, Glycyrrhiza uralensis.

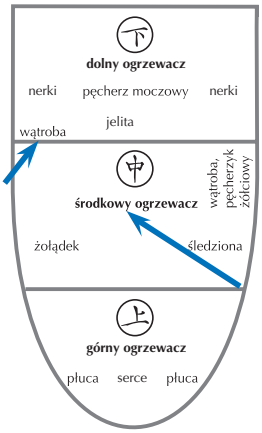

Ryc. 138

Zalecenia żywieniowe

✗ Niewskazane

Wykluczyć z diety produkty wywołujące reakcję alergiczną lub nietolerancję pokarmową. Unikać pikantnego pożywienia, ponieważ nasila ogień (powodujący alergię), produktów mrożonych, które potęgują zimno, oraz produktów zbyt gorących, które stymulują wewnętrzny ogień.

✓ Zalecane

Produkty o naturze ciepłej ze wszystkich Pięciu Elementów, zwłaszcza imbir, cynamon, koper włoski i inne produkty z grupy 10 (por. *Materia Medica*, s. 281), szparagi w celu odżywienia *yin* oraz produkty z Elementu Ziemi, wzmacniające środkowy ogrzewacz.

Korzeń języka odzwierciedla dolny ogrzewacz (nerki, pęcherz moczowy, jelito grube, narządy rozrodcze)

Przypadek 5 (ryc. 139)

Na zdjęciu widać gruby i lepki nalot na korzeniu języka. Pacjent uległ znacznemu wyczerpaniu pracą przedstawiciela handlowego, cierpi także na przewlekły ból lędźwi, utrzymujący się nawet po dwóch zabiegach laminektomii. Osiem zabiegów akupunktury w połączeniu z leczeniem ziołami przyniosło jednak widoczną poprawę.

Strategia leczenia zgodna z rozpoznanym wzorcem patologii

Wzmocnić nerki, wzmocnić *qi*, przekształcić śluz.

Punkty *Chen Chiu*

- **PM-20, PM-23, PM-25**
- **Ż-36, Ż-40**
- **JG-4**
- **Śl-9**
- **Ren-4, Ren-6**
- **Du-3**

Zioła chińskie (receptura)

Rehmannia glutinosa, Alisma plantago-aquatica, Pinellia ternata, Poria cocos, Atractylodes macrocephala, Dioscorea batatas, Glycyrrhiza uralensis.

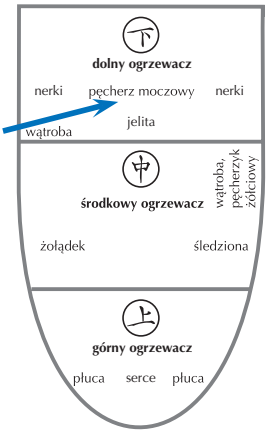

Ryc. 139

Zalecenia żywieniowe

✗ Niewskazane

Zimne potrawy, produkty spożywane na surowo, lody.

✓ Zalecane

Produkty o naturze ciepłej z Elementu Ziemi i Metalu (por, koper włoski, żółta papryka, dynia, seler).

Przypadek 6 (ryc. 140)

Zdjęcie przedstawia język 12-letniego chłopca cierpiącego na przewlekłe zapalenie migdałków oraz bezsenność. Wygląd tego języka wskazuje na obecność wewnętrznego gorąca, zwłaszcza w górnym ogrzewaczu (o czym świadczą czerwone i wystające brodawki nitkowate na czubku języka) oraz w dolnym ogrzewaczu (na co wskazuje żółty nalot u nasady języka).

Strategia leczenia zgodna z rozpoznanym wzorcem patologii

Ochłodzić gorąco i oczyścić dolny ogrzewacz.

Punkty *Chen Chiu*

- **Pł-1, Pł-7, Pł-11 (skrwawić)**
- **PM-12, PM-15, PM-23**
- **Ren-6**
- **N-3**
- **Śl-6**
- **Du-14**
- **JC-17**

Zioła chińskie (receptura)

Pueraria lobata, Ephedra sinica, Anemarrhena asphodeloides, Trichosanthes kirilowii, Paeonia lactiflora, Rehmannia glutinosa, Glycyrrhiza uralensis.

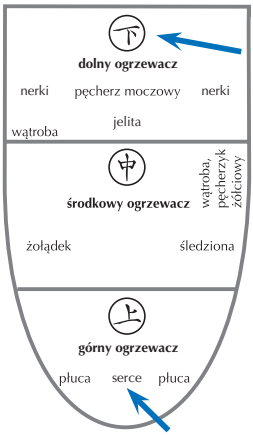

Ryc. 140

Zalecenia żywieniowe

✗ Niewskazane

Gorące i osuszające produkty (zwłaszcza alkohol, mięso z rusztu, gorzkie i pikantne przyprawy).

✓ Zalecane

Produkty o naturze zimnej i chłodnej z Elementu Wody, ponieważ wzmacniają nerki; produkty z Elementu Ziemi, metody przyrządzania pokarmu wzmacniające *yin*.

Liczne pęknięcia w obszarze odzwierciedlającym środkowy ogrzewacz

Przypadek 7 (ryc. 141)

Blady, delikatny i słaby język, widoczny na zdjęciu obok, ma wiele pęknięć w centralnej części, która odzwierciedla stan środkowego ogrzewacza. W medycynie chińskiej diagnoza wynikająca z różnicowania wzorców patologii brzmi: jednoczesny niedobór w sercu i śledzionie.

Strategia leczenia zgodna z rozpoznanym wzorcem patologii

Wzmocnić śledzionę i serce.

Punkty *Chen Chiu*

- **Ż-36**
- **Śl-4**
- **Ren-6, Ren-12, Ren-14**
- **PM-15, PM-20, PM-23**
- **S-7**

Zioła chińskie (receptura)

Atractylodes macrocephala, Poria cocos, Astragalus membranaceus, Euphoria longan, Ziziphus spinosa (suan zao ren), Panax ginseng, Saussurea lappa, Glycyrrhiza uralensis, Angelica sinensis, Polygala tenuifolia, Zingiber officinale, Ziziphus jujuba (da zao) (receptura *gui pi tang*).

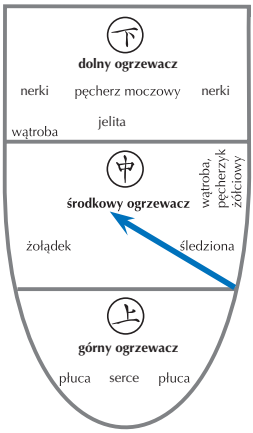

Ryc. 141

Zalecenia żywieniowe

✗ Niewskazane

Produkty o naturze gorącej z Elementu Ognia oraz pożywienie surowe i mrożone.

✓ Zalecane

Produkty o smaku słodkim, wzmacniające śledzionę i żołądek, gruboziarniste produkty pszenne, pokarmy z Elementu Ognia o naturze neutralnej oraz smak gorzki w celu wzmocnienia serca (np. sałata, brukselka, kiełki).

Przypadek 8 (ryc. 142)

Cały język pokryty jest cienkim, lepkim nalotem, wskazującym na nagromadzenie płynów w ciele oraz obecność gęstego śluzu (*tan yin*). Ciało języka jest także blade, co oznacza wrażliwość na zimno. Pacjentka cierpi na astmę oskrzelową, łagodną postać depresji oraz ból lędźwi.

Strategia leczenia zgodna z rozpoznanym wzorcem patologii

Przekształcić śluz, otworzyć oskrzela, wzmocnić śledzionę i nerki.

Punkty *Chen Chiu*

- **Pł-1, Pł-7**
- **Ż-36, Ż-40**
- **Os-6**
- **PM-13, PM-23**
- **Śl-6**
- **S-7**

Zioła chińskie (receptura)

Pinellia ternata, Ephedra sinica, Panax ginseng, Paeonia lactiflora, Zingiber officinale, Rehmannia glutinosa, Glycyrrhiza uralensis, Astragalus membranaceus, Brassica alba.

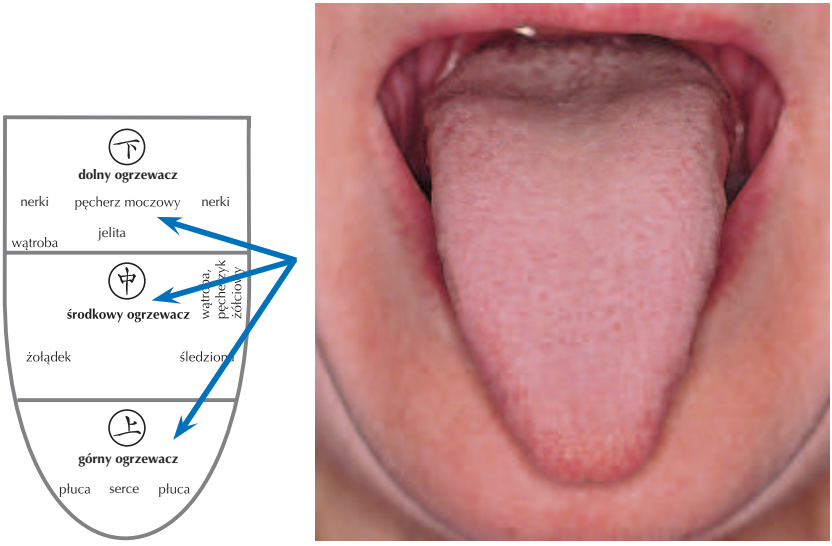

Ryc. 142

Zalecenia żywieniowe

✗ Niewskazane

Produkty o naturze chłodnej ze wszystkich Pięciu Elementów, metody przyrządzania posiłków wzmacniające *yin*.

✓ Zalecane

Produkty o naturze ciepłej z Elementu Ziemi i Wody (np. kasztany, dynia, ziemniaki, ryby, owoce morza).

Gruby nalot u nasady języka w połączeniu z czerwonym kolorem czubka języka, nierównymi brzegami i szpiczastym kształtem ciała języka

Przypadek 9 (ryc. 143)

Jest to przykład grubego i lepkiego nalotu u nasady języka występującego w połączeniu z zaczerwienieniem czubka języka i ogólnym napięciem ciała języka. Pacjentka ma 54 lata i cierpi na depresję, bezsenność i głęboko zlokalizowany ból pleców. Ma częste nawroty zapalenia pęcherza i miedniczek nerkowych oraz ataki agresywnego zachowania.

Strategia leczenia zgodna z rozpoznanym wzorcem patologii

Przekształcić śluz, uspokoić serce i *shen*, uspokoić wątrobę.

Punkty *Chen Chiu*

- **Ż-40**
- **PM-15, PM-18, PM-23, PM-25**
- **Os-6**
- **S-7**
- **Ren-4, Ren-6**
- **W-3**

Zioła chińskie (receptura)

Pinellia ternata, Bupleurum chinense, Uncaria rhynchophylla, Stegodon orientalis, Paeonia lactiflora, Poria cocos, Rehmannia glutinosa, Glycyrrhiza uralensis.

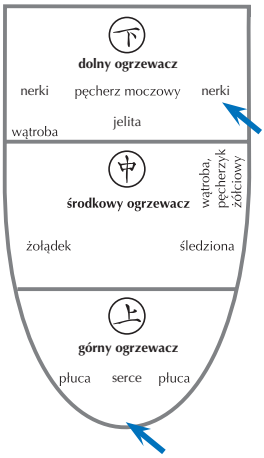

Ryc. 143

Zalecenia żywieniowe

✗ Niewskazane

Gorące i osuszające produkty, mięso z rusztu, gorzkie i pikantne przyprawy oraz w szczególności alkohol.

✓ Zalecane

Produkty o naturze chłodnej i zimnej z Elementu Drzewa i Ognia (np. sałatka z cykorii i mniszka); metody przyrządzania posiłków wzmacniające *yin*; szparagi, które są korzystne dla odżywienia *yin*; przyjmowanie wystarczającej ilości wody, aby przynieść ulgę wątrobie.

Przypadek 10 (ryc. 144)

Zdjęcie przedstawia ognistoczerwone ciało języka z lepkim białym nalotem w części środkowej oraz na korzeniu języka. Nabrzmiałe i uniesione w górę brzegi języka upodobniają go do łyżki. Pacjent cierpi na nadciśnienie, chorobę wątroby będącą następstwem wirusowego zapalenia wątroby, a także bóle i zawroty głowy.

Strategia leczenia zgodna z rozpoznanym wzorcem patologii

Uspokoić wątrobę, przytłumić wiatr, przekształcić śluz, oczyścić gorąco.

Punkty *Chen Chiu*

- **W-2 (W-3), W-14**
- **JG-11**
- **PM-18, PM-23**
- **Śl-6**
- **Ż-36, Ż-40**
- **PŻ-20**
- **Du-14**

Zioła chińskie (receptura)

Bupleurum chinense, Paeonia lactiflora, Ostrea gigas, Uncaria rhynchophylla, Trichosanthes kirilowii, Haliotis diversicolor, Atractylodes macrocephala, Glycyrrhiza uralensis.

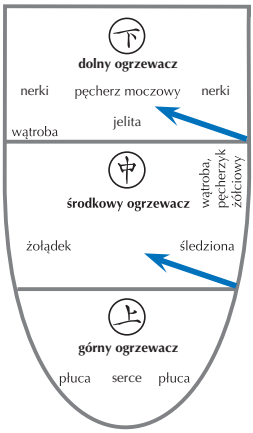

Ryc. 144

Zalecenia żywieniowe

✗ Niewskazane

Produkty o naturze gorącej z Elementu Ognia, alkohol, metody przygotowania pokarmu wzmacniające *yang* (pieczenie na ruszcie, prażenie, grillowanie, marynowanie itp.).

✓ Zalecane

Produkty z Elementu Drzewa, w tym ostrygi w celu uspokojenia wątroby, przyjmowanie odpowiedniej ilości płynów, takich jak soki owocowe rozcieńczone wodą w proporcji 1 : 1, które mają działanie ochładzające.

Diagnoza z języka jest jedną z kluczowych metod diagnostycznych w medycynie chińskiej. Książka *Diagnozowanie z języka* to praktyczny atlas języków i podręcznik dla lekarzy oraz terapeutów medycyny chińskiej – jej wartość podnoszą strategie leczenia ziołami i akupunkturą oraz zalecenia żywieniowe zgodne z rozpoznanymi wzorcami patologii. Dzięki przedstawieniu tematu w sposób przejrzysty, a zarazem w pełni profesjonalny, lektura ta będzie przydatna nie tylko dla specjalistów, ale również dla każdego, kto interesuje się medycyną holistyczną i chciałby na własny użytek skorzystać z praktycznych wskazówek zamieszczonych w książce.

Dr Marek Kalmus, Instytut Medycyny Chińskiej i Profilaktyki Zdrowia

Diagnozowanie z języka jest niezbędną pomocą dla każdego terapeuty i studenta medycyny chińskiej, akupunktury i medycyny komplementarnej. Książka ta będzie również nieocenionym źródłem wiedzy dla wszystkich, którzy pragną bardziej świadomie uczestniczyć w procesie leczenia różnorodnych schorzeń i dolegliwości.

Książka przedstawia:

- szczegółowy przegląd najważniejszych cech anatomicznych i fizjologicznych języka,
- ponad 200 kolorowych rycin i wysokiej jakości zdjęć języków, ilustrujących rozmaite syndromy chorobowe,
- wytyczne dotyczące leczenia akupunkturą, ziołami i dietą, adekwatne do syndromów rozpoznanych na podstawie wyglądu języka i historii choroby pacjenta (z załączonymi zdjęciami języków),
- opisy 28 przypadków klinicznych wraz ze zdjęciami języków pacjentów, pochodzące z praktyki autora.

ISBN 978-83-7579-219-5

9 788375 792195

www.galaktyka.com.pl